

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Who was Messer Leon and what was his relationship with the Maharik?
2. Who was Johannes Reuchlin and how did he assist the Jews?
3. What role did Rabbi Joselmann play in the Peasant Rebellion?
4. Who was Antonius Margaritha and what did he write?
5. What was the difference between the Catholic and the Protestant attitude towards the Jews?

This and much more will be addressed in the fifteenth lecture of this series: "The Protector of Israel: The Life and Times of Rabbi Joselmann of Rosheim".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE

Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series VII Lecture #15

THE PROTECTOR OF ISRAEL
THE LIFE AND TIMES OF RABBI JOSELMANN OF ROSHEIM

I. Rabbainu Yosef Kolon, the Maharik

A. Magister Ioseph Colombus Hebreus filius quondam Magister Salomonis de Trevoto. **Notary record of the Maharik** in Mantua in 1475 **V. Colorni, Annuario di studi ebraici I 1934**

B.

(1) . . . נא' הצעיר יוסף קולון בן מהר"ר שלמה זלה"ה. הועתק אות באות מגוף הכתב שכתב הרב הגדול מאור הגולה מוהר"ר יוסף קולון יצ"ו בן מוהר"ר שלמה טרבוט זלה"ה. שו"ת מהרי"ק החדשים סימן ט

. . . These are the words of the one of diminished stature (literally young or immature) Yosef Kolon b. R. Shlomo, of blessed memory. - *This responsa was copied with great exactness from the original which was handwritten by the great Rav, the light of the exile, R. Yosef Kolon, may Hashem bless and protect him, the son of R. Shlomo Tarbot, of blessed memory.* **Teshuvos Maharik HaChadashim 9**

(2) ארי בחוץ ברחובות אצל כל פנה ילכו יונקותיו, חכמתו תרונה וישא משאת מאת פניו, וישלח את היונה ויאמר אליה קראו נא את הקריאה, ותחלחל מאד מפני היראה פן יבא ארי ודרס וסלה כל אבירה, ומפני הכבוד תשכח כי רגל הזורה, אף היא תשיב אמריה בשפה רפה בלעגי שפה ובלשון אחרת: שו"ת מהרי"ק החדשים סימן מט לר' יהודה ב"ר יחיאל המכונה מיסיר ליאון

A lion (R. Yehudah b. R. Yechiel - Messer Leon) is outside in the streets. By every corner are his sucklings (disciples). His wisdom sings out and he distributes it generously. He sent for the dove (Kolon) and told it, "Read this pronouncement." She (the dove) became very shaken for she feared that the lion may come and pounce and tear at her every limb. . . . **Teshuvos Maharik HaChadashim 49**

(3) . . . נאם הצעיר יוסף קולון במוהר"ר שלמה זלה"ה צרפתי. שו"ת מהרי"ק החדשים סימן מ

These are the words of the one of diminished stature (literally young or immature) Yosef Kolon b. R. Shlomo, of blessed memory, the Frenchman. **Teshuvos Maharik HaChadashim 40**

(4) זוכרני שבימי נערוטי בקאנברי אירע מעשה זה . . . מהרי"ק שורש קנ"ז

I remember in the days of my youth in Chambery. **Teshuvah Maharik Shoresch 157**

(5) וזכור אני כשהייתי תינוק שהיה אבא מרי מופת הדור מהר"ר שלמה ז"ל דר במקום אחד וגם שם היה דר רב אחד גדול בתורה והוא גריס וסבור טובא מוהר"ר יעקב לוי. מהרי"ק שורש קט"ו עיין מבוא לשו"ת מהרי"ק החדשים מר' יוסף בוקסבוים

I remember when I was a small child that **my father, my master, the wonder of the generation, R. Shlomo, of blessed memory,** lived in one place, and there was a Rav who also lived there who was a giant of Torah who possessed great breadth of learning as well as great understanding. His name was **R. Yaakov Levi . Teshuvah Maharik Shoresch 115**

(6) מורי אבי מופת הדור זצ"ל. מהרי"ק שורש ס"ט

My father, my master, the wonder of the generation, of blessed memory. **Teshuvah Maharik Shoresch 69**

(7) אנא מקרי דרדקי יוסף קולון בן מהר"ר שלמה זלה"ה. מהרי"ק שורש ע"ב

I, the teacher of children, Yosef Kolon b. R. Shlomo, of blessed memory. **Teshuvah Maharik Shoresch 72**

C.

(1) שרי אלפים ושרי מאות שרי צבאות ישראל . . . אם אין מלבוש הישראלי מורה על היהדות או על הצניעות יותר מאותו שהגויים נוהגים בו אין שום איסור לישראלי ללבוש לבוש הנהוג בין הגויים. מהרי"ק שורש קצ"ב בת' להר' יהודה ב"ר יחיאל המכונה מיסיר ליאון

To the princes of thousands, princes of hundreds, the princes of the hosts of Israel . . . If the customary Jewish garb does not indicate anything particularly Jewish or is not more modest than that of the non-Jews, then there is no prohibition for a Jew to wear clothing which is commonly worn by non-Jews. **Teshuvah Maharik Shoresch 192 - Addressed to R. Yehudah b. R. Yechiel - Messer Leon**

(2) ר' יהודה הנקרא מיסור ליאון היה במנטובה, חבר ספר נופת צופים והיה בר פלוגתא דמהרי"ק ונחלקו הקהל עד שדוכס מנטובה גרש שניהם מן העיר. ס' שלשלת הקבלה

R. Yehudah, who was called Messer Leon, lived in [the city of] Mantua, [Italy]. He composed the work, *Nofes Tzufim* and was an adversary of the Maharik. The community became so involved in the controversy that the Duke of Mantua expelled both of them from the city. **Sefer Shalshes HaKabbalah**

(3) מיום היותי כל ימי נתרזקתי מלהכניס ראשי בין סלע מחלוקת בפרט להחרים ולנדות כי לא באלה חפצתי כאשר יודע כל שער עמי. מהרי"ק שורש צ"ג

Throughout my entire life have I distanced myself from being in the midst of the harshness (literally putting my head between the rocks) of a controversy, especially when it meant to excommunicate one of the parties. As anyone who knows me can verify, this is not a course of action that I would desire to take. **Maharik Shores 93**

D.

אשיב לך הנלע"ד לרוב חיבתך עלי, ואם כי היום קצר והמלאכה מרובה עלי כי מה אנכי בא עד הלום, לא הגעתי להוראה לא בחכמה ולא בשנים. מהרי"ק שורש ל"ג

I will reply to you, according to the limitations of the impoverishment of my mind, only because of your endearment to me, even though my time is limited and my work is very taxing, for who am I to be worthy of such a position. I have not reached the [proper] level, neither in wisdom nor years, to be able to issue legal judgements. **Maharik Shores 33**

E.

שהעיד אביו על מהר"י קולון ז"ל רבו שכשהיו לו עסקים הרבה מקהלות ולא היה אז סיפק בידו ללמוד היה פותח ספר אחד ביום וקורא שורה או שתי שורות ולא יותר וכן בלילה, דאחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין לבו לשמים. ס' עמק ברכה לר' אברהם הלוי הורביץ אביו של השל"ה פרק מ"ב בשם ס' ברכת אברהם לר' אברהם טריביש מובא במבוא לת' המהרי"ק החדשים

His father testified that when his Master, Mahari Kolon, of blessed memory, would be heavily involved in communal activities, and did not have the opportunity to learn, he would open up a *sefer* in the daytime and read one or two lines and no more. He did the same in the evening. [He based himself upon the statement of the Talmud (Menachos 110a), "Whether one does much or only a little, it is all the same [in G-d's eyes] as long as one's intention is for the sake of Heaven." **Amek Berachah in the name of R. Avraham Trevesh**

F.

(1) ואף גם זאת כיון דדשו בה רבים ותימ' ביה אינשי לא בעי' דלסמוך על הך פסקא דידי אם לא יסכימו עליו תרי גברי רברבי תפשי ישיבה ועל פסק זה הכתוב לעיל הסכימו לו מהר"ר יעקב מיישטר"ו ז"ל. ומהר"ר יודא מינץ ז"ל: שו"ת מהרי"ק סימן קס

"Since what I am writing goes against popular practice, I only want my ruling to be relied upon if two great men, heads of Yeshivas will agree to it." *The above ruling was confirmed by R. Yaakov Maestro and R. Yehudah Mintz.* **Teshuvah Maharik 160**

(2) ברכה לראש משביר, דגמיר וסביר ותני הלכת', ודייק שמעתת' כרחב' דפומבדית', ה"ה האלוף המופלג מחו' מהר"ר יודא ס"ל (סגל) מינץ יצ"ו. שו"ת מהרי"ק החדשים סימן ו

Blessings to the head of he who provides [for the community], he who has studied much and understands the material, he who has learned the *halachos* and carefully formulates them like the famous Rachba of Pumbedeisa, the astounding *Aluf*, R. Yehudah Segal Mintz . . . **Teshuvah Maharik HaChadashim 6**

(3) נזר תפארה, מעין החכמה, מרכז התורה נמצא עמו עם גלגלה וסיבוביה ועם כל יסודותיה, אשרי העם שלו ככה, [זכר צדיק לברכה], ה"ה (האשל הגדול) א"ך (אין כמוהו) הגאון מהר"ר יוסף קולון יצ"ו (ישמרהו צורו ויחיהו) עש"ת וכא"ל (וכל אשר לו) יצ"ו. שאלה למהר"ק מאת מהר"י מינץ בשו"ת מהר"ק החדשים סימן ה

The crown of splendor, the fountain of wisdom, the personification of the center of Torah together with all of its surrounding [wisdom] and foundations. Fortunate is the people that have such a person in their midst, the great provider, who is incomparable, the Gaon, R. Yosef Kolon, may his Rock guard him and bless him with life, together with all of his [extended] family. **Introduction to the question that was posed to the Maharik by R. Yehudah Mintz, Teshuvah Maharik HaChadashim 5**

II. Persecution and Martyrdom

A.

ויהי בשנת רל"א לאלף השישי באו צוררי ענדיגין להפיל רשתם על שלשה אחי דודי של מורי אבי ז"ל, תפשו יחדיו בפעם אחת ואבי ז"ל בדוחק נמלט בעזה"י על נפשו ובאו האויבים לענות את נפשם בכל מיני יסורי עד מוכרחי להודות על שקר' ממזר שנמצא בקברם טמא ונשרפו על קדוש שמו ית'. גם קדושי פורצי' נשפרו באותו פרק ואחי חמי ז"ל נדון באופן בעיר האגנוא באותו פרק ונשמת' תהיה צרור' בצרור החיי' בגן עדן אמן. ס' הזכרונות של ר' יוסף מרוסהיים

In the year 5231 (1470-1) the enemies of Eendingen came to cast their net upon the three brothers (Elias, Eberlin, and Merklin), the uncles of my father, of blessed memory. My father, of blessed memory, with difficulty, escaped with his life. The enemies submitted them to all kinds of torture until they were forced to make a [false] confession to the lying accusations of a scoundrel after [bodies] were found in a Christian cemetery. They were burned to death for the Sanctification of His name. The martyrs of Pforzheim were also burned to death at that time. The brother of my father-in-law was also condemned to be tortured on the wheel in the city of Hagenau at that time. May his soul be bound in the bond of eternal life. **Memoirs of R. Yosef of Rosheim**

B.

ראוי לכתוב לזכרון את אשר שמעתי ממורי אבי ז"ל שהוא ומר' אמי נ"ע גם כל מאהביה' וטפיה' יצאו מן העיר אייבירינענהיים בצירוף יושבי מדינ' נסו לקולם וברחו על נפשם תוך שני מבצרים בויר וליצילשטיין והיו שמה שנה תמימה ברעב וצמא . . . בירח טבת ותקפ' הקרירו' באותו תקופה מה שלא היית' מימי' רבים ומרוב וגודל קרירות לא יוכלו היודי' להצניע ולהסתיר עוד במערו' ומחבואות ובאו לברוח' בבתי דורקי' וסביביהן באו האויבים למסור אות' ליד ההורגי' והיה שמה שמונים נפשות אנשי' ונשי' נער' ונערות וכולם השלימו נפשם לשחיטה ונפלו על פניה' לבקש רחמי' שלא לשפוך דמם דם נקי שלח הש"י עזרתו

ומלאכו לפניהם שריח' עליה' המושל ראש גייסות לאמור אם תביאו שמנה מאות זהובים עד למחרתו קודם חצות היום הנ' הם כפר' על נפשותיכ' היינו לכל נפש עשרה זהו' ולא נמצא איש יודי עוד במדינ' זולת איש טוב' שמו יודא באמיס' זצ"ל שהיה דר בעיר מילהוזין ושאר יודי' כולם נאבדו ונתפזרו קצתן נברחו וקצתן נהרגו ונטבעו וכל ממונ' שללו ובאה השמועה לזה איש טוב במילהוזין קרע בגדיו ישב על הארץ ללבוש שק ועפר על ראשו גם הוא גם כל בני ביתו לקח כל אשר נמצא אתו באותו יום ולילה ושלח משרתו מרדכי ז"ל בסך ח' מאות כופר נפשם ולא יוכל המשרת לבא קודם חצות היום כהוקצע וקבע להם הוליכ' כולם מקושרים זה בזה בחבל אחד רבני' פרנסי' נשי' נערי' ונערו' ואיש אחד שמו בנעט ז"ל לקחו ראשון וקרעו בגדו ולבושו להתיז ראשו וכן עמו האלוף הר"ר צדוק זצ"ל וכן כולם נפלו על ברכיה' להתודות לונ' ופשטו צואריה' לשחיטה באותו רגע הוציא הקוסטינר חרבו שלופה מנדן להתיז ראשם זו אחר זו בא המשרת לקרות בקול גדול אל תשלח ידך בשום יודי הלא המעות בידי והילך בעד התפוס' וכו' לקחו הראשי' ח' מאות ושלחו אותם לשלו' לבית הר' יודא באמיס זצ"ל ואותו בנעט שראה חרב שלופ' נטוי על ראשו נשתתק מפחד החרב יותר מחצי שנה ואח"כ חזר לבריואותו ושמח האיש שפדה והצילם עמהם בביתו עד נגוזו ועברו ההמוניים וזרעו של אותו איש טוב כולו זכו לעושר וכבוד וכן אחותי יצחק בר יחיאל ז"ל באמיס עוד מאותו זרע וכן נינו הוא. ומובן מזה מי שהער' נפשו וממונו להציל נפשו' ולקוחי למות שיזכה לאכל הפירו' בעול' הזה והקרן קיים לו ולזרעו אחריו בעולם הבא ואין כאן מקום מספיק לכתו' אחת מעשרה מה שהפליא הש"י חסד עם. . . הנמלטים מתוך אותו הגזרה קשה להציל כמה משפחות ואנשי שם יברך ד' שהציל אבי ואמי וכל משפח' מאהבי' וקרובי' שלנו עם יתר אנשי' ונשי' נערי' וקטני' ועל הקדושי' שלח ד' נקמתו נגד השוויציר כמה פעמי'. וא-ל נקמות ד' לנקום נקמת דם עבדיו כיר"א. ס' הזכרונות

It is quite appropriate to record what I had heard from my father, of blessed memory, how my father and mother, may they rest in Eden, together with their friends and their children left the city of Oberehnheim together with other members of the countryside and ran for their lives [from the Swiss mercenaries during the Burgundian war of 1476-77]. They remained in hiding in two fortresses, Hohbarr and Luetzelstein, where they spent a whole year in hunger and thirst . . . It was the month of Teves (December-January) and it was colder than it had been for a very long time, so that the Jews could no longer seek shelter in caves and hiding places and therefore sought lodging in and around Tuerckheim. It was then that the [townspeople of Tuerckheim], enemies [of the Jews], handed them over to the murderous [Swiss]. There were some eighty souls, men, women, youths and maidens, all prepared to die. They cast themselves upon the ground to beg for mercy that innocent blood be not spilled. At that time, G-d sent His help and His angel, who disposed the captain of the soldiers to have mercy. He said to them, "If you bring eight hundred gold [florins] by noon tomorrow, I shall accept it as your ransom, ten gold [florins] for each of you." However, there was no Jew left in the territory, save one pious man, Yehudah Pamseh of Muehlhausen. All the other Jews had been either destroyed or dispersed, slain or drowned and robbed of all of their possessions. Now, when this pious man heard the evil tidings, he rent his garments, sat down on the ground and put on sackcloth and ashes, and all the people of his household did likewise. During that day and night, he took (converted) everything that he possessed and dispatched his servant Mordechai, of blessed memory, with the full amount of ransom money, eight hundred [gold florins]. The servant was delayed, so that he did not arrive there before noon. Thus,

they were all led away bound to a rope, rabbis, elders, women, youths, and maidens. First, the mercenaries seized one man whose name was Paneth, of blessed memory, tearing the clothes from his body so that they might cut off his head. They dealt likewise with the distinguished Rabbi Tzaddok and similarly with all the others. The people fell on their knees to confess their sins, and they bared their necks to the sword. The executioner now drew his sword to cut off their heads in succession, one after the other. At that moment, the servant arrived and cried out, "Leave all these Jews alone. I have brought the money for the prisoners. Here it is!" The ringleaders took the eight hundred [florins] and permitted the Jews to enter safely into the house of R. Yehudah Pamseh, of blessed memory. Paneth, the man who saw the sword as it was about to sever his head, became mute from fright. Over a half a year passed before he regained his health. The man who had redeemed them and protected them in his house until the danger had passed was delighted [to have had such an opportunity]. The progeny of that pious man have, without exception, merited wealth and honor. The son of my sister, Yitzchak b. Yeziel, of blessed memory, Pamseh is a descendant of his. It is self evident that someone who risks his life and capital to save souls and those about to be killed will merit to enjoy the fruits of his labor in this world while the principal remains intact for him and his seed in the next world. I don't have the space to write even a tenth of the kindness that G-d miraculously wrought for those who were saved from that terrible decree, for he saved many families and people of distinction who are worthy of G-d's blessing, including my father and mother and all of the families of their friends and relatives together with the other men, women, youths and maidens. Because of the martyrs did G-d repeatedly send his revenge against the Swiss. G-d is the G-d of vengeance to revenge the blood of His servants. May it [always] be His will. Amen. **Memoirs**

C.

בשנת רס"ג ורס"ד ורס"ה נלחמו עמים רבים בשם אדו' הקסר מאקמילאנוס יר"ה נגד הדוכום היידילבערג עד הורידוהו בשפלות מכמה מבצרים ומקומות ובאותו פרק בזזו ושללו ממני כל הנמצא אתי במשכונות וכלי ביתי יותר מד' מאות ולא נשאר לי זולת איזה חפצי' וקצת מחובות בזקיפה על אמנה. גם ק"מ זהובי' שלמי' הוצאתי מבין שני רשעים להציל מידם והיה לי למשען לפרנס בו בני ביתי עד שבט בשנה הנ"ל וכן יוסיף עוד לעשות נסי' ונפלאות מידי יום ויום כיר"א. ספר הזכרונות

In the years 1503, 1504, and 1505, many peoples fought against the Duke of Heidelberg in the name of our Emperor Maximilian and they drove him out in disgrace from many fortresses and places. At that time, they looted and stole everything that they could find in my possession, including all of the pledges [for loans that I had made] as well as my household goods, more than four hundred [florins]. I was only left with a few pieces in my possession and some outstanding loans that were made on trust [without a pledge]. I was also able to extricate from the teeth of the evil one hundred and forty gold [florins] of superior value. This enabled me to support my family until Shevat of that year. So may Hashem continue to work miracles and wonders day by day. May it [always] be His will. Amen. **Memoirs**

III. Joselmann - The Appointee of the Jewish Community

A.

בשנת ע"ר נתמנתי בצירוף האלוף הר"ר צדוק ויתר אנשי לפקח עין בהשגחה פרטית על הציבור להנהיג. ס' הזכרונות

In the year 1510, I was appointed, together with Rabbi Tzaddok, the prince, and other men to keep watch over the community with particular care and to lead it. **Memoirs**

B.

שכן אני המסכן ביהודים נתמנתי זה שנים רבות ע"י (בפני) קיסרים ומלכים קורפירסטים ונסיכים למנהיג וממונה ונבחרתי לכך על ידי כלל היהודים ומשום כך הייתי חייב ובעדיין אני חייב לפעול בכל אספות הרייך וכן בכל החצרות ובתי הדין של הקיסרים והקורפירסטים כשנדרש הדבר עבורם, וזאת בתוקף השבועה שנשבעתי. מכתב משנת רצט לרוזנות האנאו.

Many years have passed since I, the impoverished one, was appointed to be their advocate before emperors and kings, electors and princes, and to lead them. I was chosen for this position by the entire Jewish community. Because of this, I was and still am responsible to act [on their behalf] in all of the Imperial Diets and in all of the palaces and courts of the emperor and electors when the need arises. This was secured by the power of the oath that I made. **Letter to the government of Hanau in the year 1539**

C.

ובאותו שנה תקפ' הצר' במדינ' מארק נשרפו ל"ח נפשות כשרים קדשו השם בעיר פערליין תנצב"ה גם קמו אויבי' ופריצי עמינו לבטל תור' שבכתב והראה הש"י לנו נס בתוך נס שע"י חכמי אומו' קם כנגדו להחזיר תורה ליושנ'. וק"ק ורנאקוארט מסרו את נפשם ומאודם ברוב' הוצאות' מזה אל זה עד ראה ד' בעונינו להצילינו ממחשבת המין. ס' הזכרונות

In that same year (1510) a calamity struck in the March [of Brandenburg] when thirty eight innocent souls were burned in Sanctification of His Name in the city of Berlin. In addition, enemies and criminals from among our own people arose to destroy the written copies of the [Oral] Torah. G-d showed to us a miracle within a miracle, for non Jewish scholars arose to counter him and to restore the Torah to its former glory. The holy community of Frankfurt sacrificed their lives and fortunes until G-d saw our desperate plight and saved us from the plot of the apostate. **Memoirs**

D.

ראה את אשר הוקרה לאיש צר ואויב המכונה טריפה קצב שתחילתו עמד למסור יחידים ורבים ואח"כ בא לידי מריבה עם אנשי' תמימים, להלשין להזיקם, עד יצא לתרבות רעה לצער כל ישראל ובקש להשמיד ולאבד תורה שבעל פה וכל ספרי קודש, והא-להים הראה לנו נס בתוך נס לשלוח איש טוב טוקטער רייכלין מחכמי אומות לנצחו בפני הפיפור שלא נכון לגנוז התלמוד וספרי קודש שלנו. והצורר ישיב על עקב בושחו ונפגרו בקלוניה ובאבוד רשעים רינה ושמחה ליהודים. ס' המקנה מר' יוסף מרוסהיים

See what happened to that enemy [of the Jews] who was nicknamed, "Trefe Katzav" (the butcher of forbidden meats). He (Pfefferkorn) originally arose to become an informant against individuals and the community. Afterwards, he fought with pious Jews in order to inform upon them and to cause them harm. This led him to become an apostate. He then desired to cause grief to all of Israel and to destroy the Oral Torah and all of the holy books. God showed us a miracle within a miracle and sent that goodly non Jewish scholar, Dr. Reuchlin to defeat him in the presence of the Pope. He proved that it is improper to hide [and confiscate] the Talmud and our holy writings. The enemy received his rightful shame and he died in the city of Cologne. The destruction of the evil is a cause of rejoicing for the Jews **Sefer HaMikneh, R. Yosef of Rosheim**

IV. Joselmann - Intercessor for the Jews

A.

בשנת ער"ה נשתלחתי לאדו' הקסר ז"ל בקובלנ' על אותו העיר ענהיי' ועל שרי אנדלא וההגמון בכלל עצת' לגרשינו מן המדינה ובסיב' זו הוצרכתי לרכוב פעמי' ושלש. ספר הזכרונות

In the year 1515, I was sent to our sovereign lord, the Emperor [Maximilian], of blessed memory, to lodge a complaint against the city of Oberehenheim, the Lords of Andlau and the Bishop [of Strasbourg] for planning to expel us from their territory. Because of this, I was forced to travel there a second and third time. **Memoirs**

B.

בשנת ער"ט גוע הקסר ז"ל וקהל רעגין שפרוק נגרשו ונתשו מכל פאר ומחמד עינינו לשלחם על נהר טוא' . . . ובאותו פרק יתנשאו ויעצו כפריי' טאנקולשי' לגרוש כל היהודים . . . וביום אחד ירח אדר שנת ער"ט הוציאו כל היודי מכפר טאנקולשי' ובאותו היום שמעו השכנים רעים השמועה ללמוד ק"ו מאלו לעשות כמוהם והאלקי' נתן בלב' אדו' המלצר האגנא והגמון שטרספורק לשמוע אל זעקתי אשר התנפלתי לפניו. ס' הזכרונות

In the year 1519, the Emperor [Maximilian], of blessed memory, passed away. Thereupon, the [Jewish] community of Regensburg was expelled. They were stripped of all of their glory and the desire of our eyes (their holy books) and were sent away [by boat] over the Danube. . . . At that time, the townspeople of [the Imperial village of] Dangolsheim decided to drive out all their Jews . . . On Sunday, during the month of Adar, in the year 1519, they drove out all of the Jews from the village of Dangolsheim. When their evil neighbors heard of this, they felt even more justified in doing so. Then G-d caused the *Landvogt* of Hagenau and the Bishop of Strasbourg to listen to my cries when I fell before them. **Memoirs**

C.

בשנת רף יצא אדו' הקסר קארלין למלוך באתי לפניו ולפני משרתיו לבקש על עמינו ונחלתינו אני והאיש אשר אתי. השגנו קיומי' דרך כלל על כל שטח אשכנז ואעפ"י כן באותו שנה בני רושהיי' בני יושבי פקיו' קייזירשבערג יצא קיוי' לגרשם מגבולם ואף שבעזה"י פעלתי עם המלך עד השגתי לבטל הגרוש לגמרי בפקידות קייזירשבערג . . . מ"מ הקיום מגרוש רושהיי' לא בטלה ובטירח' יתרת' ופעולו' בכל פעם בדוחק השגנו זמני' אחר זמני' עד לא ידענו עוד. ס' הזכרונות

In the year 5280 (1519), our sovereign lord, the Emperor, Charles, began his rule. I, and the man that was with me, came before him and before his ministers to petition them on behalf of our people and our inheritance. We received privileges for all of Germany. Despite this, in that year, the townspeople of Rosheim and those that dwelt under the domain of Kayserberg received official privilege to banish the Jews of their respective areas. Even though I was able, with G-d's help, to influence the Emperor to totally revoke the expulsion decree of the domain of Kayserberg, . . . nonetheless, the official sanction to banish the Jews from Rosheim was never revoked. By dint of untold effort, we succeeded in obtaining postponement, again and again. To this very day, there has been no definite decision in this matter. **Memoirs**

D.

בשנת רפ"ה היית' מהומה מהכפריי' שנתקצו בכל שטח אשכנז ורוב במדינה זו אלזאש יתנשאו לראשי' וכיונו לבלעינו חי' וכבר התחיל הנגף באיז' מדינ' ובחמלת ד' באתי אליהם בית כומרי' שקורין אלטדורף ושמה דברתי על לבן עם הספר להדריך לראשי' גייסות' שהכריזו קול שלא להרים יד נגד היודי' גם נכתבו תיורי' רבי' לכל עיר ומדינ' ואף שבסוף חזרו ופגמו דבריה' וכתביהן מ"מ בקול הכרז' זו היית' רוח והצלה ליודי' עד הגיע זמן ועת מגפה שלהם שבא עליהם דוכוס מלוטרינג להרוג בהם הרג רב, גם בשאר מדינות נהרגו ונטבעו לאלפי' ורבבות יברך ד' שהצילנו מידם וממחשבות' הרעה וכן יוסיף להצילינו אמן.

In the year 1525, there was turmoil caused by the peasants who had formed armies throughout all of Germany, the majority of them in this province of Alsace. They attempted to take control and to swallow us up alive. The plague had already begun in some areas. Through G-d's mercy, I came to them to the Abbey called Altdorf and there I won over their hearts through Scripture and directed the leaders of the armies to publicly announce that the [peasants] should not lift up a hand against the Jews. In addition, many documents allowing free passage were issued for every city and state. Even though they later retracted and revoked their words and writings, still and all, there was space and deliverance that came about through this public pronouncement of theirs. This plague of theirs lasted until the Duke of Lorraine attacked them and killed many of them. In the other provinces, they were slain and drowned by the thousands and ten thousands. Blessed be G-d who saved us from their hands and their evil plans. May He only continue to save us. Amen. **Memoirs**

E.

בשנת רפ"ח קמו השרר' האגנוא להביא קטגורי' לפני המלך ורדינאניס יר"ה והשיגו לגרשינו מדירת' יושבי הרייך בכל הכפרים ואף מן העיירות בקצתן ורבו על המלצר שלא מרצונו והוציאו כתבי המלך שקורין אורדינויג ועד שהפצירו בי כל בני המדינ' לצאת ולבא לפניהם כמאז ונעתרתי להם ובסיבת שהוקרה לסוס אונס בדרך קבלתי עלי שלא לרכוב עד בואי לחצר המלך ובסייעת' דשמי' השגתי למצא חן בעיניו שחזר מן הספרי' ראשוני' ונתן לי כתבתי' להחזיק היודי' כמאז לפי נוסח קיומינו ואף שנתנו לי כח להוציא עד ג' מאות על זאת מ"מ לא הוצאתי בצירוף הפיזורי' הליכ' וחזר' עד ביתי אלא ארבעים זהובים והמקטרגי' הסכימו לחזור ולעורר מדינ' לקלקל הדבר שלח האלקי' מלאכי חבלה והרג' בהם במגפה פתאום שלשה עיקרי' והרביעי נתפס משונאיו תוך ממשלת הוכועלדין והוליכוהו למיתה ותשקט הארץ עד היום יברך ד' שלקח נקמתנו מיד שונאינו והצילנו מידם וממזימת' הרעה שחשבו לעשות עמנו. ס' הזכרונות

In the year 1528, the landed nobility and the knights of the Unterlandvogtei of Hagenau arose and brought slanderous charges before King Ferdinand, may his majesty be exalted, and received permission from him to drive us out from the Imperial territories, from all of the villages, and some of the cities. They outnumbered and forcibly prevailed upon the Unterlandvogt and he obtained a written order [of expulsion] from the King. All of the Jews of the province prevailed upon me to be their representative, as I had been in the past. I complied with their request. Because of an accident that happened on the way to the horse [I was riding], I made a firm commitment not to ride until I [first] came [by foot] to the palace of the King. With G-d's help, I succeeded in finding favor in his eyes and he recalled the decree which he had issued [to the knights] and gave me documents reconfirming the rights of the Jews to settle [in Alsace] according to our privileges of the past. Even though they empowered me to spend up to three hundred [gold florins] for expenses, I only spent forty gold florins. The adversaries again decided to go back and stir up enmity and to undo what had been achieved. G-d, however, sent angels of destruction to the three principal plotters, who fell victim to a sudden illness. The fourth fell into the hands of his own enemies at his residence, Hochfelden, and was put to death. The land has been quiet till this day. Blessed be G-d who has taken revenge upon our enemies and has saved us from their hands and the evil which they had plotted against us.

Memoirs

F.

בשנת ר"ץ לפ"ק יצא קול גדול וחזק מכל האומות היכ' היודי' דילטורין הם לתגר עד הגיעו סברי עלילות דברי' כזה באוזני האדו' הקסר ומלך יר"ה והפקירו בנו לתת לנו דריסת כף רגל בכמה ארצות ועל פי הסכמת הקהלות תקנתי וסדרתי קונטרס בדברי התנצלותינו ובאתי בסייעת' דשמי' בעיר אישפורק לפני השני מלכי' ויוסף מצא חן שקבלו דברי התנצלותינו ברצון טוב וקיימו כל קיומנו כמאז וכו'. ס' הזכרונות

In the year 1530, a rumor spread and persisted among all the nations that the Jews were [spying against the Germans and were] reporting their findings to the Turks. These defamations also came to the attention of our sovereign lords, the King and Emperor, may their majesty be exalted. As a result, we were outlawed and denied admission to many lands. With the consent of the Jewish communities, I compiled and arranged a booklet to prove our innocence. I then came, with G-d's help, to the city of Innsburk before the two sovereigns. "And Yosef found grace" for they agreeably accepted the arguments for our exoneration and reconfirmed all our privileges as of old. **Memoirs**

G.

באותו שנה שנת רץ נתקבצו כל האומות הפרתמים ועלמות אין מספר לתקן גדרי' וסדרי' וכיונו השרי' לבטל הריבי' ובאותו הימי' עמדתי בסייעת' דשמי' מנגד והשגתי שחדש הקסר הקיומי' מקסר זיגמן ונסתם פיות המקטרגים לשקוט הארץ איזה ימי' וכו'. ס' הזכרונות

In that year of 1530, the princes of the people, the officials and noble ladies without number held a conference in order to adopt resolutions and ordinances. The princes had in mind, at that time, to revoke the Jewish privilege of taking interest. With G-d's help, I stood up in opposition and succeeded in having the ancient rights from the days of the Emperor Sigismund (1433) reconfirmed by the Emperor [Charles], in silencing our accusers and in restoring peace to the land for the time being. **Memoirs**

H.

בשנת רצ"א לפ"ק חזרו המקטרגי' לדלוק ולרדוף אחר הקסר במדינ' בראבאנט ולאנדרין ארץ אשר לא זרוע שמה איש יודי ונתעוררתי מרבי' לרכוב באותן מדינו' כדי לעמוד מנגד בסייעת' דשמי' והייתי בחצר הקסר יר"ה מר"ח אדר עד ר"ח סיון רצ"א בעסקי רבי' ואף שבא הסרדיוט שקורי' רוט רויט לבלעני חיים עד שערי מית' מ"מ לגודל חסדי המקום שלח לפני מלאכו והצילני מידו ומיד כל האורבי'. ובאותו הימי' באתי לפנאי ולפנים בחדרו של הקסר לדבר עמו כפי צורכי והשיב לי נכונ'. ובין כך בהייתי פנוי ומתבודד בחדרי חיברתי החבור שנקרא דרך הקודש וחי הכות' נהנאתי מאותו ימי ההתבודדות ואמרתי ללבי אשרי לכל הני אנשי' ראשונים שכיוונו דעתן ומחשבותן להרחיק' מהבלי העולם ולעסוק במילי דשמיא וכו'. ס. הזכרונות

In the year 1531, the slanderers came back to chase and pursue the Emperor in Brabant and Flanders, a land where there are no Jews. I was stirred by the concerns of the community to travel to those countries in order to stand in opposition and [plead our cause], with G-d's help. From the beginning of Adar until the beginning of Sivan (February 18 to May 17), 1531, I remained at the Emperor's court to work for the common good. A knight by the name of Rotraut attempted to destroy me, but G-d, in His great kindness, sent His angel on my behalf to save me from his hand and from all those who attempted to entrap me. During that period, I entered the inner sanctum, the chamber of the Emperor, and was adequately able to articulate to him [my position]. He favorably replied to my [requests]. In the interim, while I was free [from public business] and was alone in my room, I composed a work which is called, "Derech HaKodesh". By the life of the writer, I enjoyed those days of solitary contemplation. I thought to myself, "Fortunate are all of those men of the previous generations who were able to concentrate their thoughts [on higher concerns] and distanced themselves from the vanities of this world in order to involve themselves with spiritual pursuits." **Memoirs**

V. Informers and Apostates

ראה על החורבן רעגישפורק, ההתחלה אינה אלא בסיבת שני מוסרים . . . ואותו שני מוסרים שהתחילו בעבירה תחילה יצאו לתרבות רעה, האחד עם כל זרעו והאחד עם ארוסתו, ואף שמבני גדולים היו אביהם מ"מ קשה עבירה זו גבי הלשנה שלא תועיל להן זכות אביהן, ואותו האיש האחד ציער כל בני הגולה בדפוס, העמיק ותיקן ספרי מינות לזרוק מארס ומינות מבצבץ בו, להוציא עלילות דברים בשלשה דברים לאמור לקסר יר"ה היודים מקללים האומות, ומזלזלים ישו בעלינו לשבח, ומלו גרים, עד שבחימה שפוכה שלח הקסר בי תכף בלתי שהיה ולוי חסדי מקום ברוך הוא ובזכות רבים ולא בנו, נתן לי לשון לימודים באותו שעה ר"ח אב שנת ר"ץ לפ"ק להשיב למין תשובות נצחות ולהתנצל באומה הישראלית במספיק ש"ל, עד נחרץ דינו של המין ההוא לכונסו לקופה בעד נפשו, והוצרך לקבל בשבועה לצאת מכדורי אשכנז, הלך אל הלוטר לברית והיה כצנינים בצדינו. ס' המקנה

Look at the destruction of the Jewish community of Regensburg! It all started with two informers . . . Those two informers, who were the first to morally compromise the community, became apostates; one of them, together with all of his children, and the other, with his fiancée. Even though their fathers were descended from great men,

nonetheless, the severity of this crime of slander is such that even the merits of the fathers are of no benefit. The younger of the two tormented the entire Diaspora through his use of the printing press. He expanded and built upon previous heretical works in order to inject the poisonous venom that was seething within him. He [also] slandered the Jews to the Emperor, may his majesty be exalted, with the following three charges: 1) The Jews curse the Gentiles 2) They denigrate Yeshu in the [prayer] Aleynu Lishabayach 3) The Jews circumcise converts. The Emperor, filled with wrath, sent me a message that I must come without delay to answer the charges. Because of the kindness of the Omnipresent and the merit of the community, not my own personal merit, He gave me the ability to express myself articulately to refute that apostate decisively, on that first day of the month of Av, 1530, and to, thank G-d, adequately defend the people of Israel. [It was so successful,] that the apostate was sentenced to be put in jail and was forced to swear that he would leave the surrounding area. He went over to the faith of Luther and he continued to be a thorn in our side. **Sefer HaMikneh**

VI. R. Solomon Molcho

ובאותן הימים (רצ"ב) בא האיש לועז גר צדק המכונה רבי שלמה מולקא נ"ע בדעת חיצונית לעורר הקסר באומרו שבא לקבוץ כל היהודי לצאת למלחמה נגד התגר וכשומעי מה שעלתה ברוחו כתבתי אגרת לפניו להזהירו שלא לעורר לב הקסר פן יאכלנו האש הגדולה. וסלקתי מן העיר רעגין שפורק כדי שלא יאמר הקסר ידי אתו במלאכתו דעות חצוניות ובבואו אל הקסר נתפס בכבלי ברזלות והוליכו עד עיר בלוניא שמה נשרף על קדוש השם. ודתות ישראל ורבי' הסיר מעון נשמתו צרור' בג"ע. ספר הזכרונות

During that time, (1532) an Italian (Portuguese), a righteous convert, by the name of Rabbi Shlomo Molcho, may he rest in Eden, came with an extraordinary idea to stir up the Emperor by telling him that he had come to summon all the Jews to fight against the Turks. When I heard of his plans, I wrote him a letter warning him against stirring up the heart of the Emperor, lest he be destroyed by the great fire. I left Regensburg so that the Emperor could not say that I had a hand in this scheme. As soon as he came to the Emperor, he was put into chains and brought to Bologna (Mantua). There, he was burned at the stake, in sanctification of the Name of G-d and the faith of Israel. He delivered many people from sin. May his soul rest in the Garden of Eden. **Memoirs**

VII. The Controversy of Prague

בשנת רצ"ד לפ"ק עלת' מהומה ומריב בין הקהל קודש ק"ק פראג לבין אנשי הורביץ ושאר אנשי' עד קמו זה נגד זה בכתות רבו' משאר קהלות במדינ' פיהים עד כתבו ביניהם רבני פוזא ורבני אשכנז להשוות דעתן ולהעמיד כל דברי ריבות' על אנשי אמת ונרוץ הגלגל לברר הפטיש החזק ה"ה מהר"ר אברהם בן מהר"ר אביגדור זצ"ל ואותי השפל לגדור גדר' ולתקן להם תקנות, ועל פי בקשת רבותינ' והפרצת' באתי בצער גדול אל העיר הגדול' לאלקי' להיות סניף אצל הגאון זצ"ל ותיקננו וסדרנו כ"ג דברים מעולים וטובי' ויטב בעיניהם לבא ולחתום דברי' ככתבן יתר מארבעה מאות איש יצא צבא. מ"מ בעוד שהייתי במסיב' נרד נתן ריחו שקמו איש הורביץ וסיעתו המכונ' שב"ת ט"ש למסור אותי ביד הורגי' והוצרכתי לעמוד על הביר' בעיר פראג שלשה פעמי' על נפשי וכל הקהל עמדו בצדי, ובסייעת' דשמי' יצאת נקי ובשלו' מתוך ידי הכפירי' ועל כל זאת באו כמה אנשי' המתדמה

בעיניה' שהיו מכת הנבוני' לתת יד לבעלי מחלוקת כנגד כבודי מ"מ האמת יעשה דרכו שיצאו אנשי מופת מכל צד ופנה לועז ואיישטרייך ללבוש לבוש קנאה קנאת ד' צבאו' ולתבוע עלכוני ולריב את ריבי ולהודות על הברכות כמו שהם כתובים בספר הלז והמריב' ובעיט' שמרו ועצבו אנשי הורביץ היה בעו"ה למשיס' יעקב להרוס ולא לבנות כתעיד על זאת צרה אחר צרה הש"י יכפר עליה' ועל עונותינו כיר"א. ס' הזכרונות

In the year 1534, there arose turmoil and strife between the holy community of Prague and the men of the [village of] Horowitz in alliance with other men to such an extent that the other communities throughout Bohemia broke up into separate warring factions. It reached such a point that the Rabbis of Posen and the Rabbis of Germany wrote to the various factions that they should reach a final settlement and all of the issues should be decided by men of integrity. The lot fell upon the great Rabbinic mind, Rav Avraham b. R. Avigdor, of blessed memory, and myself, the inferior one, to draw up guidelines and rules [regarding the conduct of the community]. Because of the repeated requests of our Rabbis, did I make that very difficult trip to that great city dedicated to G-d (Prague) to be an appendage to the Gaon, of blessed memory. We instituted and set up a twenty three point reform program that significantly improved the situation. The plan met the approval of more than four hundred prominent citizens who added their signatures to it. While I was involved in all of this, however, one of the men of Horowitz, together with his compatriot whose sobriquet is " *Shabas Tosh*", arose to hand me over to murderers and I had to stand in the Royal Castle three times to protect my life. The entire community of Prague stood by my side. With G-d's help, I came away from the [den of] lions innocent [of the charges] and in peace. Besides all of this, many self proclaimed "authorities" came to lend their support to the contentious ones to [defame] my honor. The truth, however, makes its own way [to the surface]. Men of great distinction from all sides and corners, [including] Italy and Austria, clothed themselves in the garb of Divine jealousy and came to defend my honor and to take up my cause and to give their approval to all that was written in the document that I put together. The strife and resistance of the men of Horowitz that created such grief and aggravation, caused, through our many sins, that the Jewish community became despoiled. It was a cause of their undoing, and not of their flourishing, as is evident by the occurrence of calamity upon calamity. May G-d forgive them and all of us for our sins. **Memoirs**

VIII. The Silesian Calumny

בשנת רצג(ה) היית' מדת הדין מתוחה נגד אחינו יושבי שליזיא שנתפסו כל בני המדינה והוצרכתי לעלות ולבא עם הר"ר ליבירמן ז"ל עד שוואבאך ואונשפאך לפעול להוציא האסורי' ואף שהפרנס ויתר ב' או ג' אנשי' נשרפו בעלילה שקר חלב' של חזרי' יכרסמנו מיער מ"מ לסוף נודע שקריה' ובסייעת' דשמי' אמר לאסורי' דרור וממאוד שטח אשכנז הוצאתי יתר על ו' מאות כדי להוכיח' ולהטעי' באוזני דוכוס מארקרוב יירג שנקיים אנחנו וכל ישראל מעון ועלילה זו וכו'. ס' הזכרונות

In the year 1535, the attribute of Divine judgement was about to be enacted against our brethren of Silesia, who were all imprisoned. I needed to travel all the way to Schwabach and Ansbach, together with R. Liebermann, of blessed memory, to act on their behalf and to release them from imprisonment. Even though the leader of the community (Avraham Hirsch of Leobschuetz) as well as two or three others were burned at the stake as a result of a false allegation concerning pigs milk (for witchcraft), at the end, the falsehood was recognized and, with G-d's help, he (the Margrave George) granted freedom to the imprisoned. From the general fund of German Jewry, I spent over six hundred [gold florins] in order to prove and persuade the prince, Margrave George, that we, as well as the rest of Israel, are innocent of this crime and slander. **Memoirs**

IX. Martin Luther and the Age of Protestantism

A.

(1) בשנת רצ"ז לפ"ק בא הדוכוס היירצוק האנש מזאכסין להפקיר בנו ולא לתת לאומה הישראלית מדרך כף רגל בכל ארצו בסיבת הכומר המכונה מארטין ל"א טה"ר בגיהנו' נשמתו וגופו צרור' שכתב ספרי' הרב' ספרי מינות נשרו מחקו לאמור מי שנתן יד ליהודי' אבד' תקותו ברוב ספורי' לגרות בנו השרי' ואומות עד שכמעט אין תקומ' היית' לשונאי ישראל, ועל פי הסכמ' רבותינו השגתי כתבי מעולי' משאר חכמי האומות ומקום שטרופורק ועליתי לבקש פני הדוכוס במדינ' מיישן ודיינגין ולא יכולתי להשיב הכתבי' עד בואו לעיר וראנקוארט עם שאר דוכסי' פרט הדוכוס בראנבורק כיון ג"כ לגרוש כל היהודי' ועל ידי גילגל וסיב' הויכוח' שעמדתי בפני רבי' חכמי האומות להכחי' שלא כדברי הלותר ובוצר וסיעת' מתוך דברי תורתנו הקדושה עד שהודו לי על הברכות ונעשה לנו נס בתוך נס שנגלה ונודע לרבי' ולאותו מרקרוב יוכם כל אותן אנשי' השרופים וקדושים שנשרפו בחיי אביו שנת ר"ע לפ"ק ל"ח נפשות מישראל, דבשקר ועלילה דיב' רעה נשרפו כי כבר חזר הגנב מהודות שקרו ואיש רע צר ואויב הוא ההגמון ציוה לגלח שלא להגיד ודויו של גנב לדוכוס, לכך חזרו הדוכי' מרעת' לתת להם מדרך כף רגל בארצם ועד היום הדוכוס יוכים קם באמונ' אבל זאכסין חזר מהבטחתו והרע לנו מאד להפקיר בנו לכך הפיל אותו לקבל שכרו משלם יברך ד' שנקם נקמ' עמו. ס' הזכרונות

In the year 5297 (1536) the prince, Herzog Hans von Saxon (the Elector John Fredrick of Saxony), was about to take away our rights and forbid anyone of the people of Israel to travel within the confines of his land. He did this through the influence of the minister who is called Martin Luther - Lo Tohor. His soul and body are bound in Hell, for he wrote books, many books of heresy which constantly fell from his lap, which stated that he who helps a Jew will lose all hope [of salvation]. Through his many anti Semitic works, the princes and the nations were so affected that the people of Israel were in grave danger. Through the permission of our Rabbis, I was able to acquire supportive letters from other non Jewish [Protestant] scholars and the city of Strasbourg. I attempted to meet with the prince (of Saxony) in the territories of Meisen and Thuringen but I was unsuccessful. Finally, when he came to the city of Frankfurt together with the other princes, especially the prince of Brandenburg, who planned as well to expel all of the Jews, [then I was able to present to them,] as a result of a public debate in which I engaged the [Protestant] non Jewish scholars to prove to them the incorrectness of the position of Luther and Bucer and their followers, based upon the words of our Holy Torah. As a result, they agreed to the correctness of my position. A miracle within a

miracle occurred to us when it became known to the public, as well as to Margrave Johachim, that all of those martyrs who were burned at the stake during the lifetime of his father in the year 1510, thirty eight Jewish souls, were falsely and maliciously accused, for the thief had already retracted his [original] false confession, [in which he had falsely maligned the Jews,] and that evil enemy and villain, the Bishop [Jerome], had commanded the priest [who heard this retraction as part of the final confession of the criminal] not to relate the confession of the thief to the prince. Because of this, the princes retracted from their evil and granted [the Jews] free passage throughout their lands. To this day, does Prince Johachim stand by his word. The Prince of Saxony, however, went back on his promise and treated us terribly, as people without rights. Therefore, did G-d cause him to be humbled in order that he receive his just deserts. Blessed be G-d, who wrought vengeance on our behalf. **Memoirs**

2) Seht jetzt auf nechst gehaltenem tag zu franckfort durch den hochgelerten Dr. Phillip Melancton ist dem Hochgebornen frsten und Herren, Marggr. Joachim von Brandenburg Churfr. glaubhaftig frgebracht worden, wie von Tyrannen die armen Juden, bey seines Vattern seligen leben zu unrecht verbrannt worden, und wiewol der alt Crfst nit so lauter den ufsatz gewist, dannocht wurden 38 uff das unwahr gegeben verbrannt, und der denselbigen ubelthater der sie zu unrecht angeben mut, sein beucht gehort, der lebet noch und ist warhaftig bey Wuttemberg. . . . **Trostschrift - R. Josel Jud zu Rosheim**

Please take a look at what happened during those days (1539) at the convention [of the Protestant Estates] at Frankfort when the very learned Dr. Phillip Melancthon presented compelling evidence to the great and exalted nobleman, Margrave Joachim II of Brandenburg, the Elector [of the Holy Roman Empire], how the Jews were unjustly burned at the stake under the regime of the previous Margrave [Joachim I], the present Margrave's father. At the time, the Margrave was not informed of the details of the libel, and as a result, thirty eight [innocent] Jews were burned at the stake. The priest who heard the confession of the criminal, who claimed that he was forced to make the false accusation, is still alive. He now lives near Wttemberg. . . . On the strength of that evidence, I was able to receive from the honored Elector, on behalf of all of the Jews everywhere, permission to conduct business and to freely travel within his domain, something that had previously been denied them for some thirty years. **Letter of Consolation - R. Yosef of Rosheim**

B.
בשנת ש"ה נסע הקסר יר"ה בחיל כבד על המלך וראנקרייך עד עיר סמוך לפריז ובאותו פעם באו המושלי' להביא כתבי מאנדאט להטיל על שטח אשכנז כל היהודים לתת סיוע ולסוף נתפשרנו לתת לו שלשה אלפי זהו' ט"ו באצין לזהב וארבע מאות קרונין למזיגתו מלבד עוד דרנות עד אלף זהובים והטלנו ג' רביעי' מזהב על כל מאה ומאה ובאותו היום בהיות' בק"ק וורמשא עמדו כל השרים ודוכי' לגרשם היוד' ולבקש פני הקסר יר"ה עד קם איש טוב זכר לטוב לדרוש ולהטעים להם שלא זו הדרך להעלות היודי' מתחת ידם כי דב' דתם ונימוסיהם להחזיק היוד' בממשלו' הקסר ומלך רומי לזכרון ונתבטלו מחשבות' הרעה גבי גרוש כלה זולת פרטיי' נגרשו בממשלו' מענץ עסלינגין לאנדוא ומאז משאר מקומות וכל בסיבת ענייני' שבעו"ה אין הדור הגון לנהוג באמת ובתמי' כאשר אבותינו אשר ספרו לנו והיר' דבר ד' הניס ללך בדרך אמת ושלו'. ס' הזכרונות

In the year 1544, the Emperor set out with a mighty army against the King of France, and he pushed forward until he came to a place near Paris. At that time, authorized officials went about the country to obtain pledges of war contributions from the Jews of Germany. Eventually, we agreed to give him three thousand gold florins, worth fifteen batzen apiece, and four hundred kronen just for drinking expenses [for the Emperor's retinue], besides gifts with a total value of about a thousand gold florins. We taxed the populace at a rate of three quarters percent [of their total worth]. At that time, while I was in the holy community of Worms, all of the princes and potentates had decided to expel the Jews and to have the Emperor grant them permission to do so. Just as they were about to do so, a good man arose, may he be favorably remembered, to expound and explain to them that it is improper to release the Jews from their dominion, for it is their religious and traditional obligation to retain Jews within the domain of the Roman Emperor and King, to keep them as a reminder [of the Biblical prophecies]. Thereupon, their evil plan of total expulsion became null and void. Individuals, however, were expelled at that time from the domain of Mainz, Eslingen, and Landau and, later on, from other places as well. The reason for all of this is that, due to our grave sins, this generation finds itself unfit to act with truth and sincerity of the level of our forefathers. One who is in awe of the word of G-d will hasten to walk in the way of truth and peace. **Memoirs**

C.

בשנת ש"ו לפ"ק בא אדו' הקסר לעיר רעגין שפורק וציוה לכל הדוסי' ושרי' לבא על הרייכשטג ולהשוות חלוקיה' ועל ענייניה' בחלוקי' גבי ענייני' האמנ'. ואך שרוב' באו מ"מ השני דוכסי' זאכשין והיישן וסיעת' מרו ועצבו הקסר למרוד בו כמה ימי' ושני' ובין כך ובין כך פעלתי באודות קיומי' חדשי' ויפוי כחות אשר מימי' קדם לא ניתן לנו משוך קסרי' או מלכי' וכבר הבטיחני הקסר ויעציו בשפירא לתתנם וביום ועד הלז רעגין שפורק קראתי בקול גדול באוזני המושלים לקיים דברי הבטחת' וכן נכתבו ונחתמו בחותמו ובידו של הקסר יר"ה. ומאז נמלך הקסר לקבוץ חיילות ולעלות למלחמ' נגד השני שרי' הנ"ל ובאו העם אשר לא תשמע לשונו הם הספרדים להפקיר באומ' הישראלי ולולי השם שהיה לנו בעזרתנו בבואי אל המושל הגדול משנ' לקסר המכונ' גראנועלדיר לבקש ולחלות פני הקיסר שיגן עלינו וכן עשה והלך אל הקסר לאמור הנ' היודים סבלו כמה צרות מהני מיני' לויטריין ועכשיו באו עמך הספרדיי' להפקיר בהם נגד הקיומי' חדשים שנתת' להם מתמול שלשום. ונאות הקסר לאמור לא נכון להפקיר ביודי' הנה כתוב וחתו' בציווי' וקנסות שלא ירים איש מכל חיילותינו את ידו ורגלו להזיק או להרע לשום יודי ועל זאת יצאו המאנדאטיין בפומבי בכל שטח אשכנז העובר על גזרת הקסר לחיבוהו למית'. ותכף באו הספרדיי' לקרות לשלו' עם כל היודי' כבאו הקסר עם החיילות ללחום באו היהודי' להביא לחם ויין לפרנס החיילות יתר מחמשי' עגלות וקאריין. והשני שרי' זאכשין והיישין בצירופ' כל עיירות אשכנז באו בחיילות כבוד מאד יתר ממאה אלפים אנשי רגל ורוכבי ברזלות, ואף שאדו' הקסר יר"ה בחיילות' אינו חזק ורב כמוהו זולת מ' אלפי מכל וכל מ"מ האלקי' היה בעזרו לרדפם עד חורמ' ולסוף נתפסו השני שרי' בידו אשר עודנ' נתפסי' בידו ואנחנו אומה הישראלי קראנו בקול גדול להתפלל בוקר וערב אבינו מלכינו ושיר היחוד בק"ק ווראנקוארט שיגן השם אדו' הקסר יר"ה ועמו ישראל כי לא קצרה ידו להשיע הן ברב הן במעט, וכל הנצחון שנצח הקסר יר"ה נעשר בשנת ש"ז לפ"ק ונעשה לנו נסי' ונפלאות שהגין השם ברחמיו על אומה הישראלי שלא נפקד ממנו איש במלחמה גדול' כזו. ס' הזכרונות

In the year 1546, our sovereign lord, the Emperor, came to the city of Regensburg, and commanded all of the princes and potentates to come to the Reichstag (Diet) and to resolve their differences and to grapple with the issues of faith that divide them. Even though most of them attended, two of the princes, those of Saxony and Hesse, and their followers, caused the Emperor sorrow and grief in their rebellion against him, which had already lasted many years. In the midst of all of this, I worked towards creating renewed confirmations and improved privileges that had never yet been granted to us during the period of the emperors or kings. In [the Reichstag of] Speyer (1544), the Emperor and his advisors had promised to give it to me. At that Diet, in Regensburg, I made a public appeal to the Emperor to keep his promise, and, thus, the agreements were written down and sealed by the Emperor with his own hand. After that, the Emperor decided to gather armies and wage war against those two princes. A nation who spoke a foreign tongue, the Spanish, joined with his forces and were about to destroy the Jewish nation, had G-d not aided us when I came to the great ruler, who was known as [Nicholas Perrenet,] the Lord of Granvelle, who was second only to the Emperor, to ask him to request the Emperor to protect us. He did so and went to the Emperor and said to him, "Behold, the Jews have suffered so much at the hands of the Lutherans, and now your own people, the Spaniards, have come to destroy them in spite of the new privileges which you have issued to them yesterday and the day before." The Emperor saw it fitting to declare, "It is not right to mistreat the Jews. Let it therefore be officially decreed and signed, on pain of punishment, that no man from any of Our armies may lift up either his hand or his foot to injure or harm any Jew whatsoever." Forthwith, messengers sped throughout all of Germany with documents proclaiming that anyone who would violate this prohibition would be liable to the death penalty. All at once, the Spanish mercenaries became well disposed towards the Jews. When the Emperor and his army went forth, the Jews brought them more than five wagon loads of bread and wine. The two princes of Saxony and Hesse amassed an army of over one hundred thousand infantrymen and mounted armored knights. Even though the army of the sovereign lord, the Emperor, was neither as powerful nor as large as their army, with only a total of some forty thousand troops, G-d was at his side to pursue them until their final defeat. Eventually, the two princes were captured and still remain in captivity. We, the people of Israel, who were in the holy community of Frankfurt, called out to Him, with a mighty voice and prayed each morning and evening *Avinu Malkainu* and *Shir HaYichud* that G-d should protect the lord, the Emperor, may his majesty be exalted, and His people Israel, for He has the power to work salvation whether they be many or few. The entire victory of the Emperor was all accomplished in the year 5307 (1546-1547). G-d wrought miracles and wonders on our behalf and, in His compassion, protected the people of Israel so that no one was killed during that immense war. **Memoirs**

D.

בשנת ש"ז לפ"ק שלח אדו' הקסר ראש גייסות עם חיילו' עשר' אלפי' לפני עיר וראנקוארט לכופ' ואם נכנעו לבקש שלו' לקבלם על תנאיי' ושלחו אלי הקהל להמליץ בעדם נגד הראש שר מפיירין וכן נלכד ונפתחו השערי' לשר ולכל חיילותיו ובאתי בהצעות דברי' לפני השר להביא לו דורן עד סך הכל ח' מאות והיה שלו' ברחוב ובעיר ליהודי' ומה ששללו ובזזו בויכטוואנגין ודארמשטאט מכרו בזול ליהודי' וכמה ממון הרויחו והועיל ש"ל תפלת' שנתהפך אבלם לששון וכן יוסיף ד' לכ"י שלו'. ס' הזכרונות

In [Dec. of] the year 1546, our sovereign lord, the Emperor, sent his general, together with an army of tens of thousands, against the city of Frankfurt in order to subdue it. [He also instructed him to] allow them to peaceably surrender if they would be willing to accept his conditions. The Jewish community [of Frankfurt] sent me a communication and asked me to intercede on their behalf before [the commanding general], Count [Maximilian] von Bueren. The city was conquered and the city's gates were opened to the Count and all of his armies. I came to the Count and made my presentation and gave him a gift worth a total value of eight hundred [gold florins]. [As a result,] there was peace in [the Jewish] section and the [entire] city [was safe] for the Jews. What the [mercenaries] had looted and plundered in Feuchtwangen and Darmstadt, they in turn sold to the Jews at a very reduced price. [As a result,] the Jews were able to make from this a goodly amount of money. Thank G-d, their prayers were heard and their mourning turned into joy. In such a manner, may G-d extend peace to all of the Jewish people. **Memoirs**

E.

וענין עמוק ונעלם זה בכמה מיני טובות אשר גמלנו בכל עת וזמן כמו שחוש עינינו ראו עכשיו (במלחמת שמלקלדן) גבי אומה שהקימו להם אמנה חדשה בכמה מיני קולות וכיונו לפרוץ בנו ולעקור אומה ישראלי מהיות גוי בכמה מיני גזרות קשות ושמדות. וראה ד' בעני עמו שלח מלאכו מל(א)כי רחמים לתת כח ועוז ביד אדון הקסר קארלין יר"ה להתגבר עליהן פעמים רבות להפר בריתם וקשר מחשבותם ולהשפלים ולכבוש וללכוד מדינות ועיירות בלא עמל, ועל צד הפלא גבר והציל אומה ישראלי מיד אותה אמנה חדשה שהקים הכומר המכונה בשמו מרטין לוטר איש לא טה"ר, בקש להשמיד ולהרוג כל היהודים מנער ועד זקן. יברך ד' שהפיר עצתו וקלקל מחשבתו והראה לנו נקמות וישועות רבות, עד עתה בר"ה שבט שלח הקסר יר"ה שר ראש גייסות בחייל לפני העיר וראנקוארט ובעוד שלא כיון לשפוך דייק וסוללה להצר עליהן נפל עליהם פחדו לצאת נגדו מן העיר בהכנעה רבה ערונים לבקש רחמים וחסד על פשיעתם וקבלם השר בשם הנשר לעשות עמהם חסד ולא חסד. ספר המקנה

The diversity and immensity of the benevolence which G-d has bestowed upon us in every time and era, is a deep and mysterious subject. It is something that our own eyes have seen now [in the wake of the Schmalkaldic War]. A nation (Germany) had set up a new faith (Protestantism) based upon many different leniencies (from Catholicism). They planned to attack us and uproot the nation of Israel through many different harsh decrees and forced conversions. G-d saw the anguish of His people and sent His angel, angels of mercy, to strengthen and empower the lord, the Emperor Charles, may G-d exalt his majesty, in order to defeat them repeatedly and to render void their covenants and plots and to demean them and to conquer and capture states and cities effortlessly.

Miraculously, he was victorious and he saved the Jewish people from the hands of this new faith which was founded by the minister by the name of Martin Luther (Lo Tohor - unclean). He attempted to utterly destroy the entirety of Jewry. May G-d be blessed, who foiled his plot and showed us His vengeance and great salvation. Just now, at the beginning of Shevat, the Emperor, may his majesty be exalted, sent Count [von Beuren], the commander of his forces, to the city of Frankfurt. Even before he planned to lay siege to the city, they were seized by fear and were afraid to openly fight him. With great humility, the burgers sought compassion and kindness [from the general] for their rebellion. In the name of the [Imperial standard of] the eagle, the Count accepted their surrender and agreed to act with them in semi-kindness. **Sefer HaMikneh**